

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ĮSTATYMO NR. I-446 37 STRAIPSNIO
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIII-1829 IR LIETUVOS
RESPUBLIKOS ŽEMĖS REFORMOS ĮSTATYMO NR. I-1607 10 IR 19 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIII-1830**

Nr.
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2018 m. gegužės 23 d. sprendimo Nr. SV-S-739 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 1.6 ir 1.7 papunkčius, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

Nepritarti Lietuvos Respublikos žemės įstatymo Nr. I-446 37 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIII-1829 ir Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatymo Nr. I-1607 10 ir 19 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIII-1830 (toliau kartu – Įstatymų projektai) dėl šių priežasčių:

1. Įstatymo projektais siūloma nustatyti, kad žemės reformos žemėtvarkos projektų (toliau – žemėtvarkos projektai) rengimo metodiką tvirtintų ne Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, o Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija. Aiškinamajame rašte teigiama, kad „remiantis urbanistinio planavimo teorijos ir praktikos logika, formuojant sklypus privalu užtikrinti socialinių, ekonominių, estetinių, erdvinį struktūrų, visų rūšių ryšių ir transporto rūšių srautų, verslo interesų, gamtosauginių, paveldosauginių ir kraštovaizdinių reikalavimų racionalų įgyvendinimą. <...> Didžiausi erdvinio planavimo darbai vyksta urbanizuotose teritorijose, todėl šiame procese didelę svarbą įgauna aiški planavimo objektų hierarchija ir planavimo lygmenų integralumas, kurį tinkamai ir profesionaliai galėtų atlikti Aplinkos ministerija. Nuo to, kokia institucija ir kokiais principais vykdys šių teritorijų urbanistinį planavimą, priklausys, kokia apimtimi bus įgyvendinti įvairių piliečių grupių interesai, sudarytos prielaidos įgyvendinti urbanistinius sprendimus, užtikrinančius darnų tolesnį šalies vystymąsi.“

Pagal Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo 3 straipsnį šie išvardyti uždaviniai keliami teritorijų planavimo dokumentams, kurių rengimo sąlygos ir tvarka patenka į Lietuvos Respublikos aplinkos ministro valdymo sritį (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. kovo 24 d. nutarimo Nr. 330 „Dėl ministrams pavedamų valdymo sričių“ 1.1.3 papunktis). Tuo tarpu žemėtvarkos projektai nėra priskiriami teritorijų planavimo

dokumentams (Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 37 straipsnio 3 dalis ir Teritorijų planavimo įstatymo 5 straipsnis). Žemėtvarkos projektai rengiami vadovaujantis Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatymu, tačiau nė vienas iš minėto įstatymo straipsnių, apibrėžiančių žemėtvarkos projektų tikslus, šiems projektams nenustato Įstatymų projektų aiškinamajame rašte išvardytų uždavinių, kurie susiję su urbanistiniu planavimu (taip pat statyba, transporto sistemos vystymu, architektūrine įvairove ir kt.). Pagal Žemės reformos įstatymo 10 straipsnio 1 dalį ir 19 straipsnio 5 dalį žemėtvarkos projektai yra skirti formuoti žemės sklypus kaimo gyvenamosiose vietovėse – juos suprojektuoti, nustatyti jų plotus bei ribas, pagrindinę žemės naudojimo paskirtį, žemės servitutus ir žemės naudojimo sąlygas, t. y. žemėtvarkos projektų sprendiniais nėra sprendžiami konkretūs urbanistikos ir pan. klausimai.

Atsižvelgiant į tai, žemėtvarkos projektų rengimo metodikos tvirtinimo funkcijos perdavimas iš Žemės ūkio ministerijos į Aplinkos ministeriją negalės būti pagrindu kitaip taikyti žemėtvarkos projektų rengimą reglamentuojančias Žemės reformos įstatymo nuostatas ir jo įgyvendinamuoju teisės aktu – ministro įsakymu praplėsti šiems projektams keliamų uždavinių.

2. Kaimo gyvenamosiose vietovėse žemėtvarkos projektais sprendžiami žemės sklypų ribų nustatymo ir kiti uždaviniai yra neatsiejamai susiję su tokių uždavinių, kaip nuosavybės teisių į žemę atkūrimas, valstybinės žemės privatizavimas ir pan., įgyvendinimu, kas priskirta Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro valdymo sričiai (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. kovo 24 d. nutarimo Nr. 330 „Dėl ministrams pavedamų valdymo sričių“ 1.14.3 papunktis). Todėl žemėtvarkos projektų rengimo metodinį vadovavimą perdavus Aplinkos ministerijai, bus sudarytos prielaidos nenuosekliai spręsti kaimo gyvenamosiose vietovėse valstybinės žemės sklypų formavimo ir šių sklypų naudojimo teisių perleidimo (nuosavybės teisių atkūrimo, pardavimo, nuomos, panaudos pagrindais) klausimus.

Be to, kaimo gyvenamosiose vietovėse didžiąją dalį žemės sudaro žemės ūkio paskirties žemė, kurioje Aplinkos ministerijos valdymo sritims priskirti klausimai, kaip urbanistika, architektūra, statyba ir kt., nėra aktualūs.

3. Įstatymų projektų aiškinamajame rašte nėra nurodyta jokių pagrįstų argumentų, kad Žemės ūkio ministerija netinkamai bei nekompetentingai metodiškai vadovauja žemėtvarkos projektų rengimo sričiai.

Priešingai, kaimo vietovėse nuosavybės teisių į žemę atkūrimo procesas, kuriam žemės sklypai formuojami būtent žemėtvarkos projektais, yra beveik užbaigtas – pagal Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos skelbiamą informaciją, iki 2018 m. balandžio 1 d. nuosavybės teisės atkurtos net į 99,8 proc. piliečių prašymuose nurodyto žemės ploto.

4. Galiojančioje Žemės įstatymo 37 straipsnio 10 dalyje įtvirtinta, kad specialiojo teritorijų planavimo žemėtvarkos dokumentų ir žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektų rengimo taisyklės tvirtina Žemės ūkio ministerija kartu su Aplinkos ministerija. Žemės įstatymo Nr. I-446 37 straipsnio pakeitimo įstatymo projektu Nr. XIIIIP-1829 siūloma minėtas ministerijas sukeisti vietomis, tačiau Įstatymų projektų aiškinamajame rašte nėra atskleistas tokio sukeitimo tikslas. Siūlomas pakeitimas nėra tikslingas, kadangi minėtų dokumentų rengimo taisyklių procese pagal savo kompetenciją vienodai dalyvauja tiek Žemės ūkio ministerija, tiek Aplinkos ministerija, taip pat geranoriškai bendradarbiauja iškilus poreikiui keisti (tobulinti) šios srities esamą reglamentavimą.

5. Įstatymų projektų aiškinamajame rašte nėra nurodyta jokių objektyvių priežasčių ar aplinkybių, dėl kurių Žemėtvarkos planavimo dokumentų rengimo informacinės sistemos nuostatus siūloma tvirtinti ne žemės ūkio ministrui, o aplinkos ministrui. Žemėtvarkos planavimo dokumentų rengimo informacinė sistema, kurios valdytoja yra Žemės ūkio ministerija, veikia nuo 2015 m. sausio 2 d. Ši sistema puikiai užtikrina žemėtvarkos planavimo proceso efektyvų valdymą, vieno langelio principu paremtą skaidrią proceso eigą, skatina visuomenės ir verslo subjektų dalyvavimą priimant sprendimus, mažina administracinę naštą verslo subjektams, be to, yra nuolat tobulinama bei modernizuojama. Atsižvelgiant į tai, nėra pagrindo daryti išvados dėl galiojančio Žemėtvarkos planavimo dokumentų rengimo informacinės sistemos teisinio reguliavimo trūkumų ir poreikio jį keisti, perdavus šios srities valdymą Aplinkos ministerijai.

Žemėtvarkos planavimo dokumentų rengimo informacinė sistema buvo sukurta įgyvendinant projektą „E. paslaugų plėtra žemėtvarkos planavimo dokumentų rengimo procese“, finansuotą Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšomis. Šiam projektui taikomas įsipareigojimas ne mažiau kaip penkerius metus nuo projekto įgyvendinimo pabaigos turto, kuris buvo sukurtas projekto rengimo metu ir kuriam skirtas finansavimas, neperleisti, neįkeisti ar kitaip nesuvaržyti daiktinių teisių į jį.

Ministras Pirmininkas

Žemės ūkio ministras

Žemės ūkio ministerijos
Teisės departamento direktorius
Andrius Burlėga
2018-06-28

Violeta Stulpinienė
2018-06-28